

ZA PROF. MUDr. JÁNOM MOLČANOM, DrSc.

Dňa 13. novembra 1991 odišiel svedomitý lekár, moderný psychiater a učiteľ, zakladateľ slovenskej klinickej psychofarmakológie, bývalý prednosta Psychiatrickej kliniky LF UK a Katedry psychiatrie ILF v Bratislave – prof. MUDr. Ján Molčan, DrSc.

Narodil sa 11. septembra 1925 v učiteľskej rodine v Trenčíne. Po gymnaziálnych štúdiách v rodnom meste v r. 1943 začal študovať na Lekárskej fakulte v Bratislave. Štúdium ukončil v Brne v r. 1950. Jeho začiatky neboli ľahké. Pracoval vo svidníckej, prešovskej a levárskej nemocnici. V roku 1951 ho záujem o psychiatriu priviedol do kolektívu mladých nadšených

pracovníkov Psychiatrickej liečebne v Pezinku. Na miesto odborného asistenta na Psychiatrickej klinike LF UK v Bratislave nastupuje Dr. Molčan už ako zrelý a rozohľadný psychiater v roku 1955. Zaujala ho biologická psychiatria, ktorej ostal verný počas celého svojho života. Organizuje a rozvíja prácu biochemického laboratória kliniky, venuje sa štúdiu patogenézy endogénnych psychóz. Začalo sa najplodnejšie obdobie jeho vedeckého snaženia. Prednášal na konferenciách doma aj v zahraničí, zapojil sa do postgraduálneho vzdelávania psychiatrov, patril medzi najobľúbenejších učiteľov na lekárskej fakulte. V roku 1964 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu, v roku 1968 bol menovaný docentom psychiatrie. Vedeckú prácu docenta Molčana neprerušilo ani zrušenie výskumného biochemického laboratória. Plne využíva svoje predpoklady pre psychofarmakologický výskum – schopnosti exaktného hodnotenia psychopatológie, ktoré získal ako žiak profesora Guensbergera, bohaté vedomosti o biologických mechanizmoch vzniku psychických porúch, neutíchajúci vedecký záujem, dôslednosť a húževnatosť. Vďaka doc. Molčanovi sa Psychiatrická klinika dostáva do povedomia odborníkov ako centrum psychofarmakologického výskumu na Slovensku.

S orientáciou na biologickú psychiatriu súvisí aj záujem prof. Molčana o problematiku alkoholizmu a drogových závislostí. Zameriava sa na štúdium psychiatrických komplikácií alkoholizmu, referuje o skúsenostiach s liečbou alkoholických psychóz, o zmenách v psychopato-

logickej symptomatológii psychóz. Pracoval ako člen redakčnej rady Protialkoholického obzoru. Problematika závislosti od alkoholu vďaka prof. Molčanovi bola ústrednou témou jedného z psychofarmakologických sympózií v Smoleniciach.

Svoje schopnosti využil prof. Molčan aj v organizačnej práci. Založil Psychofarmakologickú sekciu Slovenskej lekárskej spoločnosti, bol členom výboru Československej psychiatrickej spoločnosti, opakovane jej predsedom alebo podpredsom. Podieľal sa na organizovaní celoštátnych psychofarmakologických konferencií. Bol zakladateľom psychofarmakologických sympózií v Smoleniciach, o ktoré prejavili intenzívny záujem aj zahraniční odborníci. Bol členom medzinárodných psychiatrických spoločností, členom kolégia Dunajského sympózia psychiatrov. Česko-slovenskú psychiatriu reprezentoval na vedeckých podujatiach v zahraničí.

V roku 1976 prevzal doc. Molčan vedenie Psychiatrickej kliniky a Katedry psychiatrie ILF v Bratislave po svojom učiteľovi – prof. Guensbergerovi. Ako prednosta kliniky uplatnil svoje schopnosti v prospech chorých. Potencioval záujem o psychoterapiu, zaslúžil sa o vznik psychiatrickej sexuológie na Slovensku, zdôrazňoval význam rehabilitácie a resocializácie chorých. Napriek všeobecne nepriaznivým podmienkam a nevhodným administratívnym opatreniam presadil vznik denného stacionára ako súčasť Psychiatrickej kliniky a inicioval vznik telefonickej Linky nádeje v Bratislave.

Zapojil sa aj do organizovania pomoci mládeži ohrozenej vznikom drogových závislostí.

Zvlášť bohatá je publikačná činnosť prof. Molčana. V odborných časopisoch doma aj v zahraničí publikoval viac ako 160 prác. Je autorom statí v celoštátnych učebniciach lekárskej psychológie a psychiatrie, spoluautorom učebníc pre postgraduálne vzdelávanie lekárov, autorom alebo spoluautorom viacerých učebných textov, bol členom redakčných rád viacerých lekárskeho časopisov. Značná časť jeho prednášok na vedeckých podujatiach aj publikácií je venovaná problematike drogových závislostí alebo závislosti od alkoholu.

Pri intenzívnej vedeckej a organizačnej práci nezabudol na svoje základné poslanie. Náročný voči sebe a spolupracovníkom bol tolerantný a chápaný voči pacientom. Po celý život, napriek vyčerpávajúcej obetavej práci vedeckej, pedagogickej i liečebnej, dokázal si nájsť čas i pre záujmy kultúrne – hudbu, výtvarné umenie aj literatúru.

Hrdinsky znášal prejavy nepriazne, aj občasnú prehry v zápasoch, ktoré viedol v prospech svojich pacientov a kliniky. Uprednostňoval činy pred veľkými slovami, ktorým sa vyhýbal. V spomienkach príbuzných, priateľov, spolupracovníkov aj pacientov ostane prof. Molčan zapísaný ako skromný a pracovitý človek. Jeho odchodom stráca česko-slovenská psychiatria jedného z vynikajúcich a vyhranených odborníkov.

E. Kolibáš